

บทเรียนที่

๓

การฟังและการดูสารในงานอาชีพ

ภาษาไทยเพื่ออาชีพ (Thai for Careers)

สาระสำคัญ

การฟังและการดูสารในงานอาชีพเป็นทักษะสำคัญ
ที่จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความรู้ใหม่ ๆ
จากเรื่องที่ศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคปัจจุบัน
ที่มีสื่อหลากหลาย ทักษะการคัดสรร วิเคราะห์
และประเมินค่า เพื่อประยุกต์ใช้ความรู้
จากการฟังและการดูจึงเป็นสิ่งสำคัญ
ผู้ฟังและดูสารในงานอาชีพจำเป็นต้องมีความรู้พื้นฐาน
เกี่ยวกับหลักการ ประเภท และ การประยุกต์ใช้สื่อ
ในการสื่อสารงานอาชีพ





สาระการเรียนรู้

๑ **ความหมายและความสำคัญ**
ของสื่อ

๒ **การรับข้อมูลข่าวสาร**
ผ่านสื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์

๓ **คุณลักษณะของสื่อประเภทต่าง ๆ**
และแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

๑ ความหมายและความสำคัญของสื่อ

คำว่า “สื่อ” ในความหมายตามพจนานุกรม
ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔
มี ๒ ความหมาย แบ่งตามชนิดของคำ คือ

เป็นคำกริยา หมายถึง ติดต่อให้ถึงกัน
เช่น สื่อความหมาย ชักนำให้รู้จักกัน

เป็นคำนาม หมายถึง ผู้หรือสิ่งที่ติดต่อ
ให้ถึงกันหรือชักนำให้รู้จักกัน

หากเป็นการติดต่อสื่อสาร “สื่อ” จะหมายถึง การถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนข้อเท็จจริง
ความรู้สึก ผ่านเทคโนโลยีหรือเครื่องมือที่ทันสมัย โดยมีเจตนาที่จะเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคล
ซึ่งได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ ทัศนคติ และพฤติกรรมที่แสดงออกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
สื่อจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็น ซึ่งต้องมีความน่าเชื่อถือในด้านเนื้อหา
และการนำเสนอไปยังผู้รับสาร

ปัจจุบันหากกล่าวถึงคำว่า “สื่อ” ผู้คนจะรับรู้
โดยทั่วกันในฐานะของสื่อสารมวลชนศาสตร์ที่ว่าด้วย
การสื่อสารมวลชนนี้มีคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องสำคัญ
ได้แก่ “นิเทศศาสตร์ (Communication Arts)”
ว่าด้วยวิชาที่ว่าด้วยเรื่องการสื่อสาร
“การสื่อสาร (Communication)”
ว่าด้วยกระบวนการถ่ายทอดข่าวสารของมนุษย์
“การสื่อสารมวลชน (Mass Communication)”
ว่าด้วยการสื่อสารกับคนจำนวนมาก
ในเวลาใกล้เคียงกัน โดยอาศัยสื่อมวลชน
“สื่อมวลชน (Mass Media)” ว่าด้วยช่องทางการสื่อสาร
ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ฯลฯ



สื่อ ในความหมายของ
การสื่อสารมวลชนดังกล่าวนี้
สามารถจำแนกได้เป็น ๓ ประเภท คือ

๑. สื่อสิ่งพิมพ์





๒. สื่อเทคโนโลยี

๓. สื่ออื่น ๆ







องค์ประกอบการสื่อสารมวลชน



๑ องค์กรสื่อสารมวลชน

๒ นักสื่อสารมวลชน

๓ ข่าวสาร

๔ สื่อ

๕ ผู้รับสาร

๖ ผลจากสื่อมวลชน

๗ สถาบันควบคุมทางสังคม





๒

การรับข้อมูลข่าวสาร
ผ่านสื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์

การโฆษณาและประชาสัมพันธ์
เป็นกระบวนการสื่อสารมวลชนที่มีอิทธิพล
ต่อการเปิดรับสื่อของผู้บริโภคในสังคมปัจจุบัน
การโฆษณาและประชาสัมพันธ์มีบทบาทสำคัญ
ในการวางแผนด้านการตลาดที่แตกต่างกัน
การโฆษณามีจุดเน้นที่การขายโดยเฉพาะ
เพื่อหวังให้เกิดผลกำไรมากที่สุด แต่การประชาสัมพันธ์
มีจุดเน้นเพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กร





การโฆษณา (Advertising)

การให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อจูงใจหรือโน้มน้าวให้ลูกค้ารู้สึกคล้อยตามเนื้อหาเห็นถึงประโยชน์ของข้อมูลที่นำเสนอ โดยผู้โฆษณาจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการโฆษณาผ่านสื่อโฆษณา ซึ่งเป็นเครื่องมือทางการตลาดที่มีหน้าที่นำข้อมูลข่าวสารเหล่านั้นไปยังลูกค้า โดยการใช้สื่อโฆษณานั้น ๆ จะเกิดประโยชน์หรือประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับการเลือกใช้สื่อแต่ละชนิดอย่างเหมาะสม



ประเภทของสื่อโฆษณา

๑ สื่อสิ่งพิมพ์ (Print Media)

๒ สื่อกระจายภาพและเสียง (Broadcast Media Advertising)

๓ สื่ออื่น ๆ (Other Media Advertising)

ประชาสัมพันธ์ (Public Relation)



เครื่องมือการติดต่อสื่อสารเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์ของกิจการ การประชาสัมพันธ์ เป็นการสื่อสารเพื่อสร้างภาพลักษณ์ของสินค้าให้เป็นที่รู้จัก และเป็นเครื่องมือที่ช่วยสร้างความน่าเชื่อถือให้กับธุรกิจนั้น ๆ



ตัวอย่างสื่อข้อความประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์ขององค์กร



สายการบินไทยแอร์เอเชีย (เที่ยวบินรหัส FD) ยังครองแชมป์บิน “ตรงเวลาที่สุดในไทย”
ด้วยสถิติความตรงต่อเวลาร้อยละ ๘๒.๕๒ โดยติดอันดับ ๓ ในกลุ่มสายการบินเอเชียแปซิฟิก
และติดอันดับ ๗ ในกลุ่มสายการบินราคาประหยัดระดับโลก
จากการประกาศผลสำรวจความตรงต่อเวลาตลอดปี ๒๕๖๖ โดยไซเรียม (Cirium)
สถาบันวิเคราะห์ธุรกิจการบินชั้นนำของโลก ทั้งนี้ในปีที่ผ่านมา
ไทยแอร์เอเชียได้ผลักดันความตรงต่อเวลาให้เป็นวาระสำคัญ
โดยรณรงค์ให้ทุกคนใส่ใจและจริงจัง กับเรื่องความตรงต่อเวลา
เพื่อให้เราเติบโตและก้าวไปข้างหน้าด้วยกัน

๓ คุณลักษณะของสื่อประเภทต่าง ๆ และแหล่งเรียนรู้ในชุมชน



๓.๑ สื่อบุคคล (Personal Media)

สื่อบุคคล หมายถึง สื่อที่เป็นตัวบุคคลทำหน้าที่ถ่ายทอดสารไปยังผู้รับสาร ทั้งในรูปของการสนทนาหรือในรูปของการประชุมกลุ่ม ซึ่งการใช้สื่อบุคคลในการสื่อสาร ก่อให้เกิดผลดี คือ สามารถนำข่าวที่ต้องการเผยแพร่ไปสู่ผู้รับสารได้โดยตรง มีความยืดหยุ่น และทราบความรู้สึกของผู้รับสารได้ทันที สื่อบุคคลจะมีประโยชน์มากในกรณีที่ผู้ส่งสารหวังผลให้ผู้รับเกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับทัศนคติและพฤติกรรมในการรับสาร นอกจากนี้ยังเป็นวิธีช่วยให้ผู้รับสารมีความเข้าใจกระจ่างชัดและตัดสินใจรับสารได้อย่างมั่นใจขึ้น



การฟัง และการดูสื่อบุคคล

จำแนกออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๑. การสนทนาโต้ตอบแบบเผชิญหน้า

๒. การฟังและการดูผ่านสื่อ

ตัวอย่างการฟังและการดูสื่อบุคคล

ปัจจัยที่ทำให้การติดต่อสื่อสารผ่านสื่อบุคคลมีประสิทธิภาพ



ปัจจัยที่ทำให้การติดต่อสื่อสารผ่านสื่อบุคคลมีประสิทธิภาพในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคคล มี ๔ ประการ คือ

๑ การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลทำให้ผู้รับสารหลีกเลี่ยงการสนทนาหรือปฏิเสธสารที่อาจขัดแย้งกับทัศนคติ ความเชื่อ หรือเรื่องที่ตนเองสนใจได้ยาก ผู้ส่งสารจึงมีโอกาสเปลี่ยนแปลงทัศนคติของผู้รับสารได้มากกว่าการรับสารจากสื่อทั่วไปที่ผู้รับสารสามารถเลือกรับเฉพาะสารที่ตนสนใจเองได้

๒ บรรยากาศของการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลนั้น จะมีลักษณะง่าย ๆ เป็นกันเอง จึงง่ายต่อการชักจูงใจให้คล้อยตาม

๓ การติดต่อสื่อสารแบบเผชิญหน้า เปิดโอกาสให้ผู้ส่งสารสามารถปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงเนื้อหาที่ใช้สนทนากันได้ในเวลาอันรวดเร็ว ถ้าหากเนื้อหาที่สนทนานั้นได้รับการปฏิเสธจากคู่สนทนา

๔ ผู้รับสารส่วนใหญ่มักจะเชื่อถือในข้อตัดสินและความคิดเห็นของผู้ที่เขารู้จักและนับถือมากกว่าบุคคลที่เขาไม่รู้จักมาก่อน

๓.๒ สื่อสิ่งพิมพ์ (Print Media)

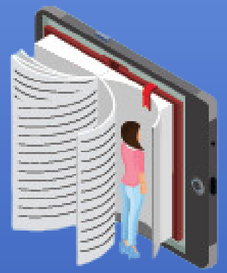
สื่อสิ่งพิมพ์ หมายถึง สิ่งที่พิมพ์ขึ้น ไม่ว่าจะเป็นแผ่นกระดาษหรือวัตถุใด ๆ ด้วยวิธีการต่าง ๆ เกิดเป็นชิ้นงานที่มีลักษณะเหมือนต้นฉบับ เช่น สมุด แผ่นกระดาษ บทเพลง แผนที่ แผนผัง แผนภาพ ภาพวาด ภาพระบายสี ใบประกาศ แผ่นเสียง หรือสิ่งอื่นใดอันมีลักษณะ เช่นเดียวกัน ในการสื่อสารงานอาชีพนั้น สิ่งพิมพ์ถือว่ามีความสำคัญในฐานะของเครื่องมือสื่อสารความรู้และความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อกัน ระหว่างผู้ปฏิบัติงานและผู้รับบริการ





ประเภทของสื่อสิ่งพิมพ์

๑ สื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือ แบบเรียน



๒ สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อเผยแพร่ข่าวสาร

๓ สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการบรรจุภัณฑ์

๔ สื่อสิ่งพิมพ์มีค่า

๕ สื่อสิ่งพิมพ์ลักษณะพิเศษ



๖ สื่อสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์



การฟังและการดู
สื่อสิ่งพิมพ์

โดยทั่วไปแล้วผู้คนมักจะรับข้อมูลข่าวสาร
จากสื่อสิ่งพิมพ์ในรูปแบบของการอ่าน เช่น การอ่านหนังสือพิมพ์
ในปัจจุบันที่กระบวนการอ่านได้เปลี่ยนไปเป็น
การอ่านบนอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในส่วนของการฟังสื่อสิ่งพิมพ์นั้น
การนำเสนอเนื้อความจากสื่อสิ่งพิมพ์บางประเภทต้องอาศัย
ความถูกต้องของข้อมูลในการนำเสนอนั้น เช่น บันทึก รายงานข่าว
ที่มีการใช้คำศัพท์เทคนิค ศัพท์วิชาการ คำราชาศัพท์
ผู้นำเสนออาจจะใช้วิธีการอ่านหรือพูดให้ฟัง เป็นการนำเสนอข้อความ
บนสื่อสิ่งพิมพ์ในรูปแบบของเสียงพูดหรือเสียงอ่าน
เพื่อป้องกันความผิดพลาดที่อาจจะเกิดขึ้นจากการอ่านสื่อสิ่งพิมพ์



ข้อควรคำนึงในการฟังและการดูสื่อสิ่งพิมพ์

๑ การฟังเสียงอ่านหรือเสียงพูดจากข้อความสื่อสิ่งพิมพ์มีการใช้คำศัพท์เทคนิค ศัพท์วิชาการ คำราชาศัพท์ หรือคำประพันธ์นั้น ควรตั้งใจ มีสมาธิจดจ่อ ไม่ว่อกแว่ก เนื่องด้วยเป็นข้อความที่มีการใช้ศัพท์ยาก



๒ หลังการฟังข้อมูลที่นำเสนอจากสื่อสิ่งพิมพ์จบลงแล้ว หากมีข้อสงสัย ควรค้นหาคำตอบทันทีเพื่อให้เกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น

๓ การดูภาพข่าว แผนภาพ แผนภูมิ หรืออินโฟกราฟิกจากสื่อสิ่งพิมพ์ ควรพิจารณาอย่างถ้วนถี่ ควรสังเกตรายละเอียดข้อมูลให้ครบถ้วน เพื่อป้องกันการตกหล่นของข้อมูลสำคัญ และเพื่อให้สามารถนำข้อมูลต่าง ๆ ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่การงานที่รับผิดชอบได้อย่างตรงเป้าหมาย

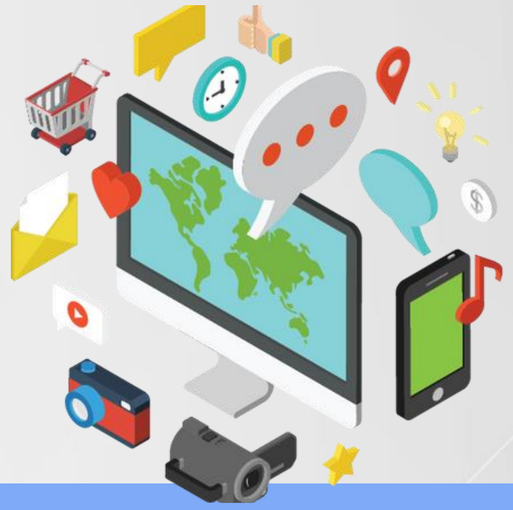


๔ ในขณะที่พิจารณาดูรายละเอียดข้อมูลจากสื่อสิ่งพิมพ์นั้น ควรจดบันทึกข้อมูลตามวิธีการที่ตนเองถนัด เพื่อช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจในข้อมูลที่ดูมากยิ่งขึ้น

ตัวอย่างการฟังและการดูสื่อสิ่งพิมพ์

๓.๓ สื่อสารสนเทศและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Information and Electronic Media)

ปัจจุบันสื่อสารสนเทศและสื่ออิเล็กทรอนิกส์มีบทบาทต่อการสื่อสารในงานอาชีพ
เป็นอย่างมากเนื่องด้วยผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่มักรับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อเทคโนโลยี
สารสนเทศมากยิ่งขึ้น ผู้ที่สามารถจับประเด็นความรู้จากสื่อสารสนเทศ
ที่หลากหลายจะเป็นผู้ที่สามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลสารสนเทศได้อย่างแท้จริง



สื่อสารสนเทศ

ผลลัพธ์ที่เกิดจากการนำข้อมูลมาผ่านกระบวนการต่าง ๆ เพื่อสร้างหรือจัดการสารสนเทศอย่างเป็นระบบ และรวดเร็ว โดยอาศัยเทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์ ประเภทของสื่อสารสนเทศ ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ (Printing Media) สื่อโสตทัศน์ (Audio-Visual Materials) ซึ่งได้แก่ วัสดุกราฟิก (Graphic materials) ภาพนิ่ง (Still Pictures) วัสดุย่อส่วน (Microforms) หรือ ไมโครฟิช (Microfiche) ภาพยนตร์ (Motion Pictures) วีดิทัศน์ (Video Tape) วัสดุบันทึกเสียง (Tape Cassette) โมเดลหรือหุ่นจำลอง (Model) และสื่อดิจิทัล (Digital Materials)



รูปแบบของสื่อมัลติมีเดีย

๑ มัลติมีเดียเพื่อการศึกษา (Education Multimedia)



๒ มัลติมีเดียเพื่อการฝึกอบรม (Training Multimedia)



๓ มัลติมีเดียเพื่อความบันเทิง (Entertainment Multimedia)

๔ มัลติมีเดียเพื่องานด้านข่าวสาร (Information Access Multimedia)

๕ มัลติมีเดียเพื่องานขาย และการตลาด (Sales and Marketing Multimedia)



๖ มัลติมีเดียเพื่อการค้นคว้า (Book Adaptation Multimedia)



๗ มัลติมีเดียเพื่อช่วยงานวางแผน (Multimedia as a Planning Aid)



๘ มัลติมีเดียเพื่อเป็นสถานีข่าวสาร (Information Terminals)



หลักการฟัง
และการดูสื่อสารสนเทศ

๑ ตั้งจุดมุ่งหมายในการฟังและดูอย่างชัดเจนว่าจะฟังและดูเพื่อค้นหาความรู้ ข้อเท็จจริง โดยภาพรวมหรืออย่างละเอียด หรือเพื่อความบันเทิงเป็นหลัก

๒ ตั้งใจฟังและดูอย่างปราศจากอคติ ทั้งอคติที่มีต่อเนื้อหาในสื่อและอคติที่มีต่อผู้จัดทำสื่อนั้น ๆ ด้วย

๓ สื่อที่เป็นเนื้อหาเรื่องเดียวกันนั้นควรจะฟังและดูหลาย ๆ สื่อ เพื่อให้สามารถวิเคราะห์เปรียบเทียบจนได้ข้อมูลที่ถูกต้อง เหมาะสม รอบด้าน

๔ ในการฟังและดูสื่อสารสนเทศนั้นควรจดบันทึกประเด็นที่สนใจหรือรายละเอียดข้อมูลที่เข้าใจยาก เพื่อให้สามารถนำไปศึกษาค้นคว้าได้โดยง่าย



หลักการฟัง
และการดูสื่อสารสนเทศ

๕ เมื่อฟังและดูข้อมูลจากสื่อสารสนเทศเรียบร้อยแล้ว ควรฝึกวิเคราะห์ ตีความคำศัพท์หรือข้อมูลสำคัญ โดยอาจแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดร่วมกันกับเพื่อนร่วมงานหรือผู้รู้

๖ การฟังและการดูสื่อสารสนเทศทุกครั้งควรมีการประเมินค่าด้านเนื้อหาตลอดจนข้อคิดคุณค่าที่ได้รับ โดยจะต้องพิจารณาประเมินคุณค่าอย่างรอบด้าน

๗ เมื่อวิเคราะห์ ตีความ ประเมินคุณค่าของเนื้อหาและวิธีการนำเสนอแล้ว ควรมีการสังเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้สามารถสกัดความรู้ความคิดในการนำไปประยุกต์ใช้กับการทำงานอาชีพที่เกี่ยวข้องต่อไป



สื่ออิเล็กทรอนิกส์

สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Media) หมายถึง สื่อที่ใช้เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ในการบันทึก จัดเก็บ และเผยแพร่สารสนเทศ เนื้อหา หรือข้อมูลต่าง ๆ โดยมีรูปแบบที่หลากหลาย ตัวอย่างของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่นิยมใช้ในปัจจุบัน เช่น แฟลชไดรฟ์ โทรศัพท์ อีบุ๊ก เฟซบุ๊ก



ประเภทของสื่ออิเล็กทรอนิกส์

๑. สื่ออิเล็กทรอนิกส์

๒. สื่อการเรียนการสอนอิเล็กทรอนิกส์



หลักการฟัง
และการดูสื่ออิเล็กทรอนิกส์

๑ ก่อนฟังและดูควรมีเป้าหมายที่ชัดเจนว่าต้องการอะไรจากสื่อนั้น เพื่อให้สามารถกำหนดทิศทางและวิธีการฟังและดูได้

๒ ก่อนฟังและดูควรมีการตั้งคำถามนำความคิด ซึ่งเป็นคำถามที่จะนำไปสู่การค้นหาคำตอบในเรื่องที่ฟังและดูได้อย่างชัดเจน มีทิศทาง

๓ ในขณะที่ฟังและดู ควรจัดบรรยากาศและสภาพความพร้อมของผู้ฟังและดูให้พร้อม โดยเฉพาะสภาพจิตใจที่ผ่อนคลายปราศจากอคติและสิ่งแวดล้อมที่รบกวน

๔ การฟังและการดูสื่อในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ควรใช้ช่องทางการสืบค้นที่หลากหลาย เพื่อให้มั่นใจได้ว่ามีข้อมูลครบรอบด้านไม่ผิดพลาด



หลักการฟัง
และการดูสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ต่อ)

๕ การฟังและการดูสื่ออิเล็กทรอนิกส์บางเนื้อหาสาระที่ค่อนข้างเข้าถึงได้ยากนั้น อาจใช้ตัวช่วยกรองข้อมูลการสืบค้นซึ่งจะช่วยให้ค้นหาสื่อนั้นได้ง่ายและรวดเร็วยิ่งขึ้น

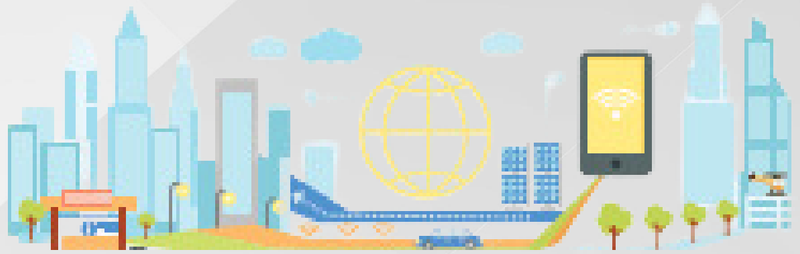
๖ เมื่อฟังและดูรอบแรกเสร็จแล้วแต่ยังไม่เข้าใจ ควรจะฟังและดูเรื่องราวนั้น ๆ อีกหลาย ๆ รอบ เพื่อให้เข้าใจข้อมูลหรือแนวคิดของสื่อให้กระจ่างแจ้งยิ่งขึ้น

๗ การฟังและดูสื่ออิเล็กทรอนิกส์ประเภทสื่อมัลติมีเดีย วีดิทัศน์ ที่มีอยู่หลากหลายนั้น ควรเลือกฟังและดูจากสิ่งที่น่าเชื่อถือ เช่น โทรทัศน์ครู องค์การอุตสาหกรรม องค์การอนามัยโลก องค์กรผู้ตรวจสอบบัญชี

ตัวอย่างการฟังและการดูผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ประเภทมัลติมีเดีย



๓.๔ แหล่งเรียนรู้ในชุมชน



แหล่งเรียนรู้ หมายถึง แหล่งข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ และประสบการณ์ ที่สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้และเรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัย เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้อาจเป็นศูนย์ความรู้ที่ให้ เข้าไปศึกษาหาความรู้และความชำนาญ ซึ่งอาจเป็นไปได้ทั้งสิ่งที่เป็นธรรมชาติ หรือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น เป็นได้ทั้งบุคคล สิ่งมีชีวิต และไม่มีชีวิตแหล่งเรียนรู้อาจจะอยู่ในห้องเรียน ในโรงเรียน และนอกโรงเรียนก็ได้

ประเภทของแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

๑

- **แหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติ** เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะหาความรู้ได้จากสิ่งที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ น้ำตก ภูเขา ป่าไม้ พืช ดิน แร่ ลำธาร กรวด หิน ทราย ชายทะเล ทะเล เกาะ ห้วย หนอง คลอง บึง ทุ่งนา สัตว์ป่า

๒ **แหล่งเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้น** เพื่อสืบทอดศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนเทคโนโลยีที่อำนวยความสะดวกแก่มนุษย์ เช่น โบราณสถาน สถาบันทางศาสนา พิพิธภัณฑ์ ห้องสมุดประชาชน สถาบันการศึกษา สวนสาธารณะ ตลาด บ้านเรือน ที่อยู่อาศัย สถานประกอบการ สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ สถานที่ราชการ ห้างร้าน บริษัท ธนาคาร โรงมหรสพ โรงงานอุตสาหกรรม ถนน สะพาน เขื่อน ฝายทดน้ำ สนามกีฬา สนามบิน

๓ **แหล่งเรียนรู้ประเภทกิจกรรมทางสังคม ประเพณี และความเชื่อ** ได้แก่ ขนบธรรมเนียมประเพณีพื้นบ้าน การละเล่นพื้นบ้าน กีฬาพื้นบ้าน วรรณกรรมท้องถิ่น ศิลปะพื้นบ้าน ดนตรีพื้นบ้าน วิถีชีวิตความเป็นอยู่

๔ **แหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคล** ซึ่งเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่ถ่ายทอดความรู้ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม การสืบสานวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งด้านประกอบอาชีพ ตลอดจนนักคิด นักประดิษฐ์ และผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ บุคคลทั่วไปที่อยู่ในท้องถิ่นซึ่งสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับผู้เรียนได้ เช่น ชาวนา ชาวสวน ชาวไร่ ช่างฝีมือ พ่อค้า นักธุรกิจ พนักงานบริษัท ข้าราชการ ภิกษุสงฆ์ ศิลปิน นักกีฬา ซึ่งอาจประกอบด้วยบุคคลทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ที่มีความเชี่ยวชาญหลากหลายสาขาวิชาชีพ โดยเฉพาะปราชญ์ชาวบ้าน ผู้เกษียณอายุงานที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน ผู้นำทางศาสนาในท้องถิ่น และบุคลากรในสถานศึกษา



ประโยชน์ของแหล่งเรียนรู้ต่องานอาชีพ

๑ เป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๒ เป็นแหล่งเพิ่มพูนประสบการณ์อาชีพโดยตรง

๓ เป็นแหล่งสร้างความคิดก่อให้เกิดทักษะการทำงานใหม่ ๆ

๔ เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความรู้และทักษะการทำงาน

๕ เป็นแหล่งสร้างความรู้ ความคิดการทำงานและประสบการณ์ชีวิต

๖ เป็นแหล่งเสริมสร้างจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน

๗ เป็นแหล่งปลูกฝังค่านิยมรักการอ่านและการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

๘ เป็นแหล่งส่งเสริมมิตรภาพความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนและผู้ศึกษาเรียนรู้

ตัวอย่างข่าว/แหล่งเรียนรู้ในชุมชน

โครงการ SME Restart ปีงบประมาณ ๒๕๖๖ จัดขึ้นโดยสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) และสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (สทท.) ที่เล็งเห็นความสำคัญ พร้อมผลักดันการสร้างต้นแบบกลุ่มธุรกิจท่องเที่ยวและชุมชนท่องเที่ยว โดยเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มธุรกิจท่องเที่ยว ๕ สาขาอาชีพ ได้แก่ โรงแรมและที่พัก บริการพาหนะขนส่งทางน้ำและบก ร้านอาหาร ธุรกิจนำเที่ยว และมัคคุเทศก์ โดยเน้นศักยภาพและความพร้อมของชุมชนท่องเที่ยว ๒๐ ชุมชนต้นแบบที่มีความโดดเด่นด้วยอัตลักษณ์ วิถีชีวิต และเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น สามารถสะท้อนเป็นเสน่ห์ดึงดูดนักท่องเที่ยวตามบริบทของชุมชน เพื่อสร้างประสบการณ์ในความทรงจำของนักท่องเที่ยวผ่านการสื่อสารเรื่องราวที่น่าสนใจและมีพลัง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ชุมชนท่องเที่ยวบ้านไร่กองขิง จังหวัดเชียงใหม่ ชุมชนที่มีการใช้ชีวิตแบบพอเพียง เรียบง่าย และใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการดูแลสุขภาพแบบฉบับชุมชน กับการ “ย่ำข่าง” พร้อมอาหารพื้นถิ่นรสชาติลงตัว

ชุมชนโคกเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ชุมชนที่มีปราสาทเมืองต่ำเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ และขึ้นชื่อกับเมนู “กุ้งจ่อมสมุนไพร” เมนูอาหารแสนอร่อย และการทอเสื่อกกยกลาย “ปราสาทเมืองต่ำ” จากภูมิปัญญาของคนในชุมชน

ชุมชนบ้านปะอาว จังหวัดอุบลราชธานี หนึ่งเดียวในไทยกับการผลิตเครื่องทองเหลือง ด้วยวิธี “การหล่อแบบสูญขี้ผึ้ง” เพื่อทำเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ในครัวเรือน เช่น กระดิ่ง ขัน ระฆัง ภูมิปัญหาที่ส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่น

ที่มา : https://www.thairath.co.th/news/local/2748751

การฟังและการดูแหล่งเรียนรู้ในชุมชน



๑. ก่อนเข้าเยี่ยมชมศึกษาเรียนรู้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนควรมีการประสานติดต่อกับผู้นำชุมชน เพื่อขออนุญาตและนัดหมายวัน เวลา สถานที่กันให้ชัดเจน อาจทำทั้งในรูปแบบที่เป็นเอกสารทางราชการหรือการประสานงานแบบกึ่งทางการ เพื่อถือเป็นการให้ความเคารพและให้เกียรติต่อเจ้าของแหล่งเรียนรู้

๒. แหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติ ควรศึกษาเรียนรู้ด้วยวิธีการที่ไม่มุ่งทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ในขณะเดียวกัน ก็ควรนำความรู้เชิงวิชาการในสายงานที่ตนถนัดเข้าไปร่วมแลกเปลี่ยนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติ

๓. แหล่งเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้นอาจอยู่ในรูปแบบของสถาบันส่งเสริมความรู้ ประวัติศาสตร์การประกอบการนั้น ก่อนเข้าศึกษาเรียนรู้ควรจะมีการศึกษาค้นคว้าความรู้ไปก่อน เพื่อให้สามารถรับฟังและดูเนื้อหาเรื่องราวจากวิทยากรท้องถิ่นได้อย่างเข้าใจมากยิ่งขึ้น ในขณะที่ฟังและดูควรมีการจดบันทึกและซักถามตามความเหมาะสมเพื่อให้เกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น

การฟังและการดูแหล่งเรียนรู้ในชุมชน (ต่อ)



๔. แหล่งเรียนรู้ประเภทกิจกรรมทางสังคม เช่น ประเพณี ความเชื่อ การละเล่นพื้นบ้าน วรรณกรรมท้องถิ่น ศิลปะ ดนตรีพื้นบ้าน ตลอดจนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนในชุมชนนั้น ขณะที่ฟังและดู ไม่ควรแสดงกิริยาลบหลู่ ดูหมิ่นความคิดความเชื่อเหล่านั้น ควรฟังและดูอย่างให้เกียรติวิทยากรซึ่งมักจะเป็นปราชญ์ท้องถิ่นหรือครูภูมิปัญญาในเรื่องนั้น ๆ

๕. แหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคล ควรจะให้เกียรติและให้เคารพในความคิด ความเชื่อของท่านเหล่านั้น ควรมีมารยาทในการพูดคุยซักถาม ไม่ละลาบละล้วง จดบันทึกเฉพาะเรื่องราวเนื้อหาที่ได้รับอนุญาต และรักษาเวลาในการพูดคุยสัมภาษณ์

๖. เมื่อเข้าเยี่ยมชมแหล่งเรียนรู้แล้ว ควรขอบคุณเจ้าของแหล่งเรียนรู้ในชุมชน อาจอยู่ในรูปแบบของจดหมายขอบคุณ หรือมอบสิ่งของให้ตามความเหมาะสม และควรมีการสานต่อความสัมพันธ์กับชุมชน โดยการประยุกต์เอาความรู้หรือแนวคิดที่ได้จากการศึกษาเรียนรู้ไปปรับใช้ในการทำงาน จากนั้นจึงนำองค์ความรู้หรือวิธีการที่เป็นประโยชน์กลับไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หรือช่วยส่งเสริมคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนตามความถนัดในแต่ละสายอาชีพของตนเองต่อไป

ตัวอย่างการฟังและการดูแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

สรุปท้ายบทเรียน

การประยุกต์ใช้ความรู้จากการฟังและการดูสื่อต่าง ๆ เป็นสิ่งสำคัญต่อการทำงานอาชีพ โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันที่มีสื่อมีความหลากหลายมากขึ้น ผู้ฟังและดูจำเป็นต้องมีทักษะการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าสื่อที่ฟังและดู เพื่อให้สามารถสังเคราะห์ และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน ได้อย่างเหมาะสม การฟังและการดูสารในงานอาชีพจำเป็นต้องมีพื้นฐานความรู้เรื่องสื่อ อันประกอบด้วย สื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อสารสนเทศ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ความรู้เรื่องสื่อใหม่ที่เป็นระบบดิจิทัล ความรู้เรื่องสื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์ ตลอดจนความรู้เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ชุมชนที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

